

ПЕРША УХВАЛА ЗА ЗАГАЛЬНУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для військових справ потвердив проект закону Берка й Водсворта про загальну військову службу.

Цей проект заводить передовсім реєстрацію всіх мужчин для військової служби в віці від 18. до 64. року життя включно. В цей спосіб уряд мав би зареєструвати, як обчислюють, коло 42 мільйонів осіб. Потім з них вибрано би першого року для активного військового вишколу в армії й національній гвардії коло півтора мільйона осіб у віці від 21. до 30. року життя. Вишкіл мав би, за проектом комітету, тривати 12 місяців. Місячний жовд для простого жовніра вносив би 21 доларів у місяць, себто стільки, скільки має жовнір у армії. Вишколом жовнірів займалися би правильна армія й національна гвардія. Хто захотів би, мав би право зголоситися добровольцем ще до часу покликання.

Закон мав би бути введений у життя з днем 1. жовтня; коли б зайшла надзвичайна небезпека, можна би на основі проєктованого закону покликати жовнірів скорше.

Голова комітету заявив, що просто кожну точку проекту ухвалено в комітеті одностайно.

АМЕРИКА КЛЕЙМУЄ РОСІЮ ЗА ЗАХОПЛЕННЯ ЛИТВИ, ЛАТВІЙ І ЕСТОНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Сомнер Велес, заступник секретаря стейту, видав публичну заяву про захоплення Литви, Латвії й Естонії, і в цій заяві гострими словами клеймує советський уряд за цей вчинок.

У своїй заяві департамент стейту клеймує советський уряд за захоплення малих країн. Далі він підчеркує, що ці краї завели в себе демократичну форму правління й робили знамениті поступки в розвою самоуправля народів. Америка з подивом і симпатією придивлялася їх поступові.

Поведінка советського уряду є нічим іншим, як простим грабіжком, доконаним загрозою вжиття сили. Він є противний засадам, які признають американські республіки. Американський уряд протривить цьому захопленню й не буде його признавати за правний.

Згідно з тою постановою, американийський уряд буде далі признавати дотеперішніх представників трох балтійських держав за правно акредитованих представників. Уряд теж покидав своїх представників цих держав до Вашингтону „на наради“, що рівняється постійному відклику.

РОСІЯ БУДУЄ ЛЕТНИЧУ БАЗУ ПРОТИ АМЕРИКИ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Залога човна прибережної сторожі потверджує як правдиві чутки, що мовляв російський уряд виставляє летничу базу на острові Великий Діомед, що лежить усього одну милу від американського острова Малий Діомед.

Перші вістки про це подали тубилці-ескімоси. Тепер прибережні сторожі бачили на острові російських жовнірів і робітників, зайнятих будовою.

З ПРЕЗИДІАЛЬНОЇ КАМПАНІЇ.

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — У своїй розмові з газетярами президент Рузвелт, на запит, як дивиться на демократів, що противляться його номінації на кандидата Демократичної Партії, заявив, що ці сенатори, що йому протривляються втратили вже давніше попєртя Демократичної Партії. Про двох своїх бувших урядовців, Джана Гейнса й Луїса Доглеса, що теж заявили за Вилкія, президент заявив, що вони „все йшли більше за долари ніж за людство“.

Републіканський кандидат Луїс Вилкі виступив з критикою Демократичної Партії за те, що мовляв, партія керувалася чотирма найважливішими політичними машинами, а це Келія у Шікаго, Гейга в Джерзі Сіті, Пренденгеста в Канзас Сіті й Гофія в Пенсильванії.

ВІДКЛИКАЮТЬ СВОЙ СПРОТИВ ПРОТИ РУЗВЕЛТОВОЇ КАНДИДАТУРИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатори Гвілер з Монтани й Адамс з Колорадо заявили, що вони не будуть більше виступати проти кандидатури Рузвелта. Кожний з них запевнив, що він віддасть 5. листопаду свій голос за Рузвелта.

ВІЙНА І ПРОМИСЛИ.

НЬЮ ЙОРК. — Від коли почався в фабриках живіший рух коло виконання різних воєнних замовлень, міська поліція почала діставати щораз більше жалення від зарядів фабрик проти крадіжів нарядів. Поліція остаточно рішилася зробити спеціальний розелід, чи це є прості крадіжів, чи може зорганізований саботаж.

Комітет для морських справ у конгресовій палаті послів дістав рапорт від адмірала Моріла, що фльота відчуває недостачу фахових робітників.

КОНФЕРЕНЦІЯ НАЧЕРКУЄ ПЛАН ПЕРЕБРАННЯ КОЛЬОНІЙ

ТАВАНА. — Панамериканська конференція занялася вироблюванням плану перебрання кольоній на західній півкулі на випадок, якби такий кольоній грозило перенесення власності, себто захоплення іншою поза-американською державою.

Цей відай і буде найважлишою проблемою конференції. За першим планом котране-будь американська республіка мала би право пустити в рух машинерію для перебрання послідання такої кольонії.

Другим питанням, що живо займає конференцію, це питання економічне, а саме: що робити з надвишкою різних продуктів, які продукуються в якомуньбудь американському краю? Ця надвишка продуктів могла би послужити Німеччині засобом до розбиття єдності західньої півкулі. Злучені Держави подали й в цій справі свій проєкт, але краї, що конкурують зо Злученими Державами, не знають, як можуть Злучені Держави купувати товар, котрий вони теж виробляють на вивіз. Ця справа буде відай ще трудніша до розв'язання, як перша.

МАЛЕНЬКА НАДІЯ НА МИР

ВІШІ. — Хоч промова англійського міністра Галіфакса виразно відкинула пропозицію миру Гітлера, проте в Франції міркують, що в тій промові залишено малесеньку фірточку для дальших переговорів. В промові Галіфакса було підкреслено, що пропозиція Гітлера опирається на погрози. Коли б вона була оперта не на погрози, то англійці почали б переговорювати про мир, заключаючи на основі промови Галіфакса французів.

Як відомо, Галіфакс в останній хвилині поробив у своїй промові зміни і повикресляв ті місця, які могли б декому здаватися, що англійці таки хотіли б переговорювати з Гітлером. Внаслідок тих скреслень і поправок він навіть мусів час до часу зупинятися, перечитуючи свою промову перед мікрофоном.

ЯПОНЦІ ПОГРОЖУЮТЬ АМЕРИКАНЦЯМ

ШАНГГАЙ. — Комітет японських громадян видав відозву до американських громадян, в якій закликає їх, щоб вони залишили Азію для азійців і щоб забиралися з Китаю. Бо коли цього не зроблять, то новостворений японський уряд візьметься до них на добре і силою їх звідтам повикидає.

ЗАЛОГА В ГІБРАЛТАРІ МАС 10,000 ЛЮДЕЙ

ЛЯ ЛІНЕА (Еспанія). — Приготування до оборони Гібральтару дуже збільшилися. Прибуває нове військо і воєнні матеріали. Кораблі вивозять людей, що могли б бути завадою в часі оборони. Протилетунські гармати стріляють на від кожного підозрілого літака. Кажуть, що в твердині є тепер 10,000 британського війська. Влада арештує всіх підозрілих в нелюбовності. Бізнес підупав цілковито на території Гібральтару, бо нема з ким переводити трансакції.

НЕ ПУСТАТЬ ЗАЛІЗА ДО ДЕРЖАВ ОСІ

БОФАЛО. — „Ані за дайма старого заліза не пустити до Німеччини й Італії та їх союзників“ кликав у своїй промові Джозеф Джейкобсон, голова торговців старим залізом при отворенні конвенції Інституту для Старого Заліза й Сталі. Йому звернули увагу газетярі, що з Америки йде старе залізо до Японії. На це сказав Джейкобсон, що конвенція займеться тією справою в порозумінні з федеральним урядом.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ОБЕРЕЖНИЙ

ТОКІО. — Новий японський прем'єр князь Коноє заявив, що хоч Японія буде вдержувати дуже приязні відносини з державами осі, але не буде з ними заключати мілітарного союзу. Також не конче буде загострювати відносини з Англією і Америкою.

В АНГЛІЇ НЕ ВІЛЬНО ВЖИВАТИ МЕТАЛЕВИХ КОРОБОК

ЛОНДОН. — Влада заборонила вживати якінебудь металеві коробки, щоб зужиткувати весь матеріал на оборону держави. Отже не вільно консервувати овочів у коробках („кеках“), мила ні навіть порошку до дия не можна тримати в металевих пуделках. У такий спосіб Англія надіється заощадити 50,000 тон металю на зброю.

АНГЛІЯ НАКЛАДАЄ НОВІ ПОДАТКИ

ЛОНДОН. — Новий міністер фінансів, сер Кінгслі Вуд, наложив на англійців нові податки. На основі тих нових податків діткнені будуть голвно нижчі класи. А то тому, бо вищих вже нема, ім забра-но вже майже весь дохід, казав сер Кінгслі. Багатші англійці віддають вже 90% свого приходу. Бідніші половину. Назагал дві третіх загально-го національного приходу йде на ведення війни.

КАНАДІЙСЬКІ ПОСЛИ НЕ- ВДОВОЛИНІ З ФОРДА

ОТАВА (Канада). — Т. Л. Чорч, консервативний посол з Торонто, заявив у палаті послів канадського парламенту, що Генрі Форд, американський автомобільний фабрикант, є „загрозою для свободи й цивілізації“ та що його уряд повинен раз на все до Канади не пускати. Пол Мартин, ліберал з Онтаріо, „обороняв Фордову компанію“.

РОБЛЯТЬ „ВОЄВІДСТВО“ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

БУДАПЕШТ. — Мадярський прем'єр Телекі предложив до затвердження парламенту два законопроекти, з яких один обіймає економічні справи Карпатської України, а другий бере в оборону національні меншини. На основі другого законопроекту не вільно буде в Мадярщині обиджати мадярських громадян іншої народности. За зломання цього розпорядку грозить кара від пів до року тюрми. Карпатська Україна дістане дещо окреме законодавство і з неї буде створене окреме воєвідство. Мешканці Карпатської України, про яких говориться як про „русинів“, дістануть свої окремі права, на основі яких вони зможуть розвивати своє національне життя, але з тим застереженням, що це не буде підривати національної безпеки Мадярщини.

АНГЛІЯ ВИЗНАЄ НОВИЙ ЧЕСЬКИЙ УРЯД.

ЛОНДОН. — Англійський уряд визнає офіційно новий чеський уряд, що перебуває за границею. Прем'єром того нового уряду є д-р Едвард Бенеш, а міністром закордонних справ Ян Масарик, син покійного Томи Масарика. Той уряд перебуватиме за границею, аж доки не буде звільнена Чехословаччина на зпід німецької влади. Бенеш з тої нагоди вголосив промову і в ній сказав, що Німеччину треба за всяку ціну знищити. Цього довершить Англія при помочи її союзників. Він далі говорив, що по війні буде відбудована давня Чехословаччина, зперед Мінхену. Однак він признавав, що будуть пороблені деякі зміни.

УСПОКОЄННЯ БАЛКАНУ.

БЕРЛІН. — Адольф Гітлер завізав політиків балканських країв, Румунії і Болгарії, щоб приїхали до нього до Зальцбургу в цілі обговорення положення на Балкані. Німецька преса виразно заявляє, що в обличчі надходячої рішальної битви з Англією для Німеччини потрібний на Балкані спокій. Румунські представники, вибираючись до Гітлера, самі точно не знають, що від них хочуть. Румунія, маючи зо сходу небезпечного ворога Совети, з заходу Мадярщину, а з полудня Болгарію, тепер вцілому здалася на ту поміч, яку дасть їй Німеччина. Правдоподібно, що Гітлер з представниками тих країв точно обговорить балканські справи і вже тепер звелить Румунії віддати Болгарії Добруджу.

НІМЦІ РОЗЛЮЧЕНІ НА АНГЛІЮ.

БЕРЛІН. — Німецька преса розпочала неперемірливу кампанію проти Англії, у зв'язку з відкиненням мирової пропозиції Гітлера в промові Галіфакса. Ця відмовна промова Галіфакса так вколола німців, що вони кажуть, що не будуть вже навіть слухати відповіді Чорчіла, а зачнуть мілітарні заходи проти Англії, щоб її роздавити. Галіфакса називають „надгробним промовцем Англії“. Виходило, що німці вже в найближчих днях, а навіть годинах, розпочнуть свій напад на Англію. Всетаки, не звертаючи уваги на ці погрози, не видно ніде заповідження, коли цей напад розпочнеться. Пару тижнів тому деякі німецькі кола ці заповідження робили, тепер ні.

ДАЛЬШІ БОМБАРДУВАННЯ.

ЛОНДОН. — Англійські літаки завзято бомбардували дев'ять німецьких летунських баз і поробили їм поважні шкоди. Також бомбардували інші воєнні об'єкти в Німеччині. Ці напади ще більше лютають німців, які з черги самі беззастанно бомбардують англійські міста і воєнні бази. Обі сторони не подають точно зведомлень про заподіяні шкоди, але знавці припускають, що ті шкоди по обох боках мусять бути великі.

АРЕШТ ДАЛЯДІЄ.

ВІШІ. — Теперішній французький уряд звелів арештувати бувшого французького прем'єра Даладіє і поставити його під надзвичайний суд за занедбання в часі війни. Це за прем'єрства Даладіє виповіджено війну Німеччині. Вкупі з Даладієм поставлять під надзвичайний суд інших міністрів з його кабінету, а також з кабінету його наступника, Рейна. Тими міністрами є: Мандель, Кампінчі, Дельбо, Зей, Вієно, Франс, та інші. Вкупі з арештами „грубих риб“ відбуваються арешти менших. Арештовано коло тисячки осіб що втекли колись із центральної Європи до Франції, там натуралізувалися і відгравали опісля в французькій адміністрації та заграничній політиці поважні ролі. Ці арешти і суди називають у Франції спільною назвою „морально-чистою домашньою життя“.

ГЕНРІ А. ВОЛЕС,

нині секретар рільництва в кабінеті Рузвелта, був йменований кандидатом Демократичної Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Продляюче часо три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Часо в суботу (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРАГЕДІЯ СЛАБИХ

Довершення анексії Литви, Латвії й Естонії союзовською Росією на основі нібито самовільного рішення цих держав не являється нічим нежданим. Що так закінчиться справа, можна було знати ще тоді, коли Росія зажадала від цих держав допущення туди російських гарнізонів. Хто знає методи московської пенетрації, хочби з історії України, той знає, що Росія наперед обсаджувє край, призначений на окупацію, своїми гарнізонами, потім здушує всякі ознаки незалежного урядування, обсаджує уряд і законодавчі тіла своїми послухними слугами, котрі на приказ Росії рішають прилучитися з вдячністю під білого царя в Кремлі.

Так було за царів, так було би певно при парляментарній Росії, так є при большевиках. Ріжниця можуть бути в несущих подробицях, але в головних суттєвих чертах ріжниця нема. Наприклад царі підчеркували православну чи християнську віру, а большевики тепер підчеркують немовби на глум демократію. За царів прихильників повної незалежності проклинали в церквах як зрадників віри, за большевиків проклиналися як кулаків і капіталістичну кліку. Суть лишається все та сама: Росія захоплює чужий народ, який такому захопленню протиставляється, але серед даних обставин своєї вільної волі сказати не може.

У даному менті не можуть сказати нічого не лише народи Литви, Латвії й Естонії, але й широкий світ, що властиво одинокий міг би врятувати три дрібні держави перед проковтненням. Росія власне тому загарбує три держави, що світ знятий деінде. Колиб в світі були більше впорядковані відносини, вона ледво чи на це важилася.

Та цей широкий світ не є зовсім без вини в великій трагедії трох балтійських держав. Повстали ці держави на засади самовизначення народів, проголошеного альянтами в світовій війні, а признані вони були ними для захорони західної Європи перед поступом большевизму. При їх слабості гарантією їх самостійності була сила альянтів. Коли цієї сили почасті не стало, а почасті вона занята деінде, прибалтійські держави лишилися без охорони й перестали існувати. Якби альянтські дипломати й військові знавці були думали глибше, вони були би створили в середньо-східній Європі цілий кордон самостійних національних держав, з котрих найбільшою була би очевидно Україна. Зрадивши сапостійницькі стремління українського народу, то на користь Росії, то на користь Польщі, вони розбили природний оборонний мур між Балтикою і Чорним морем. Нині з того мурі мало що лишилося, і за короткий час і останки можуть розлетітися. Трагедія Литви, Латвії й Естонії це лише природне завершення альянтської помочі для Денікіна й потурання імперіалістичним зазіханням Польщі.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

(Продовження)

На Ярославщині.

Від часу провалу Польщі українське громадянство Ярославщини репрезентує та й до певної міри кермує його життям — Український Національний Комітет в Ярославі. Його структура така: Президія, що складається з голови (тепер ред. Глібовицький Голова), двох заступників голови, секретаря і скарбника; Керівна Рада, до якої входять, крім Президії, такі реферанти: організаційний, культосвітній, шкільний, господарський, суспільно-адміністративний, організаційний молоді. Крім того сюди входять для реферування своїх справ голови комісій: допомогової, музейної, імпрезової і пропагандивної. Президія, Керівна Рада та делегати усіх ярославських товариств, установ і секцій творять Загальну Раду У. Н. К., що збиралась в 1940 р. двічі.

Референт організаційний (м-р Щирба Юліан) веде організаційну працю в повіті згідно з установленим правилником. Від кінця січня функціонують три призначені від Президії районні представники УНК (Радимно, Порохник і Ярослав—Переворськ), з якими організаційний референт має тісний контакт, а ті знову з мужами довіря, що їх є 40 на 43 місцевості. Районові представники відбувають з мужами довіря що два тижні наради, на яких останні здають звіти і одержують доручення. Мужі довіря зложили святочне приречення. Вони поладжують всякі організаційні справи (досі перевели реєстр українців і збирали річні статистичні дані, в цілому ряді місцевостей наладнали співпрацю українських товариств і установ) збирають так зв. національний податок тощо. В найближчому часі відбудеться повітовий зїзд мужів довіря, на якому найкращі мужі довіря будуть відповідно відзначені. Під проводом організаційного референта час до часу збирається організаційна комісія, зложена з представників орг. відділів всіх центральних і повітових установ.

Референт культ. освітній (м-р Щирба Юліан) має нагляд і організацію культ. освітньої праці в Ярославі і в повіті, співпрацює також з референтом шкільним, імпрезовим, пропагандивним і організаційним молоді. Референт Шкільний (проф. Ісаїв Петро) веде справи українського шкільництва. Співпрацює з товариством "Взаїмна Поміч Українського Вчителства". Українських шкіл в повіті 29, з того є 22 як українські класи побіч польських. Учителів українців — самі кваліфіковані сили — 40. Коли йде про національно-суспільну працю учителських сил, то тільки яких 50% її виконує. Інспектором для цілої округи — українець Д-р Околот Іван.

Референт господарський і фінансовий (п. Винницький) має нагляд над працею господарських та кооперативних організацій та веде фінанси УНК (національний податок, бюджет). Досі Комітет мав приходу 9,380.27, розходу — 8,352.

Референт суспільно-адміністративний (д-р Старосольський Юрій), дає про обсяг українцями урядових і самоврядових становищ та заведе статистику. В старості працюють три українці, в Убезпечальні два, в уряді скарбовім два, в Бюрі Праці один, в магістраті два, крім того до Байрату ввійшли три українці. Два волості уряди (Радимно і Порохник) обсажені значною кількістю українців, в більшості сіл солтис-українці.

Референт організації молоді (А. Копистянський) щойно в останньому часі почав працю. Досі має чотирьох районних інструкторів. Розпочато організування відділів молоді в усьому повіті.

Комісія допомогова (голова Баранкова Марія) донедавна провадила табор для біженців, через який перейшло коло 1,500 людей. Удільно біженцям запомоги в грошах і одязі та віднайдено багатьох з них працю. Комісія муніципальна (Бачинський Леонід) прибирала вже певну кількість експонатів. Комісія імпрезова (проф. Витвицька-Сливинська) зложена з 5 осіб, організувала хор та урядила величаву академію в честь Шевченка.

Комісія пропагандивна веде пропагандивну акцію в терені підготовляючи імпрези у різних місцевостях.

Заходами УНК повстали в Ярославі дві українські школи в Ярославі, що стягнули до себе всю українську шкільну дітвору. Підготовляється створення української гімназії. Основано торговельний курс для підготовки службовиків в торговельних підприємствах. І українська суспільність і німецька влада респектують УНК, який робиться щораз важливішим чинником нашого життя. Комітет має позитивний вплив також і на

інші осередки, зокрема на Перемішль і Лежайськ. — (УПС—Рим).

Музей Визвольної Боротьби України в Празі.

Музей ВБУ з нагоди 15-ліття свого існування розпочав серію виставок своїх вибраних експонатів. Завданням цих виставок є познайомити ширше громадянство з зібраними в Музеї колекціями. В травні й червні відбулося три такі виставки:

ЗАГАЛЬНА МІЛІТАРНА СЛУЖБА

Як відомо Канада впровадила в себе загальну мілітарну службу, але лиш для оборони своєї домінії. З нагоди ухвалення цієї примусової військової служби пише часопис "Газет", що виходить у Монреалі, під ноголовком "Загальна мілітарна служба" таке:

"На цілм світі нема гарнішого прикладу соціальної і політичної демократії, як це має місце в Швейцарії, а мимо того всі швейцарці обов'язані до військової служби. Через те швейцарці не нарадились на ніяку брутальність ані не страляли нічого зо своєї свободи. Вони далі тішаться всіми правами і привілеями демократії, але вони теж знають що ті права дадуться лиш задержати через сповнювання перших обов'язків і відбудування військової служби.

Те саме має місце у Швеції й Фінляндії. Є це два краї, яких мирові, демократичні усягнення викликають подив усього по світі в усіх вільних народів. У Швеції військова служба є обов'язкова від 20 до 45 року. У Фінляндії обов'язок військової служби в часі миру починається в 17 році, а кінчиться в 60. Якщоб фінці не мали були військового вишколу, вони не потрапили би опиратися наїздові московських большевиків через такий довгий час, ані їхня демократія не була би днес ненависта.

Голандія була найменше мілітаристичною державою у всіх країв перед війною, а однак примусова військова служба є там в силі. Усіх голандських горожан а також усіх чужинецьких мешканців від 18 року життя аж до 40 реєструються до військового вишколу і вони є зобов'язані до військової служби аж до 40 року життя. Голандська військова система була менше успішною, як в усіх інших краях з наступних причин: раз тому, що були звільнення від військової служби з преріжних причин, а по друге, що лиш три восьмих річного контингенту покликувано до

ставки: 1) укр. періодичних видань для дітей і молоді (122 назви); 2) українських календарів (170 назв), і 3) українських публікацій в Азії, зокрема на Дал. Сході (поверх 50 назв). Кожна виставка продовжувалась 10 днів. На черзі тепер четверта в цій серії виставка статутів українських установ, організацій і т. д., для якої збиралося біля 150 експонатів. — (Наступ).

(Докінчення буде).

СТАЛІН НЕ НАВИДИТЬ ГІТЛЕРА

Лондонський кореспондент ньюоркського Таймсу, Авгур, пригадується над дивачною політикою Сталіна в теперішньому часі і подає свої висновки. Теперішній британський амбасадор у Москві, сер Стафорд Крипс, є знаменитим обсерватором подій. Без сумніву він помагає Сталінові орієнтуватися в теперішньому воєнному положенню. Крім цього Сталін уживає ще й свого розуму і тому його потягнення такі обережні.

Сталін переконаний, що є лише 5 держав, які мають у світі значіння і з якими треба рахуватися. Це Росія, Японія, Злучені Держави Америки, Німеччина й Велика Британія. Росія боїться двох держав: Німеччини й Японії. Відповідно до того Сталін веде свою політику. Він не допускає до розриву з цими сусідами, хоч відносини не раз бувають напружені. Сталін боїться передусім Гітлера. Сталін докладно знає про силу Німеччини. Він знає, що німецька зброя сильніша від російської. Він того переконаний, що російська армія не стримає німецького походу з Польщі проти Москви. І тому Сталін вибрав союз з Німеччиною, а не з Англією, минулого року.

Однак Сталін не вірить, що Гітлерова сила встоїться на все. Колиб так сталося, то Росія опинилася в важкій положенні. Сталін знає, що Росія не моглаб затримати такі цінні набутки, як балтійські держави, частини Польщі й Румунії. Колиб Гітлер справився з Заходом, тоді він звернувся на Схід і Росія втратила

служби на 12 місяців. Яке це мало значіння, бачили ми на завзятій спротиві, який ставила бельгійська армія недавно в Фляндії.

Система примусової служби у Фінляндії була найстистішою з усіх. У часі миру покликувано щорічно кожного 20-літнього молодця на один рік до активної служби в армії. Описав він вертав до цивільного життя, але на протязі трьох літ був все готовий бути покликаним негайно до військової служби. Описав його імя було включене на протязі 16 літ до першої лінійної резерви, а описав на протязі 8 літ до другої лінійної резерви". Як бачимо, з наведеного, то примусова військова служба ніде не завела надій, які в ній покладано. Не дивота, що і в Злучених Державах іде до того, що в скорім часі примусова військова служба стане мимо певних спротивів законом.

лаб не лише захоплені території, але ще й втратили Україну. Отже тому в глибині душі Сталін бажає перемоги Англії, бо він її не боїться. Але він не може вийти з тим відверто, поки Гітлер не зазнає якогось рішачого удару. Тому, урядово, відносини між Росією й Німеччиною знамениті, але кожен, хто знає відносини в Москві, може завважити ненависть Росії до Німеччини.

Це пізнати між ін. з цього, що Росія не постачає Німеччині харчів, хоч уже рік минув від німецько-російського договору в цій справі. Німецький амбасадор не раз іде до Сталіна з запитом, чому так є, а йому відповідає Сталін з справжньою орієнтальною хитрощю, що щось там поспувалося, чогось там не був усмі виконати. Він усміхається, обіцяє щось змінити, але далі щось робить.

Знаменна поведінка Сталіна і на Балкані. Там прийшло до напруження через Румунію, але Сталін цофнувся в час, щоб не допустити до війни, котрої він страшенно боїться. Тому він вживає Англію, щоб би дістали хоч щось від Гітлера. Тепер Сталін звернув свою увагу на Дарданелі, щоб виконати заповіт царя Петра Великого і здобути доступ до Середземного моря. Він повідомив про те навіть Берлін і Лондон, але нічого не сказав Туреччині, хоч вона власне є пануючою в Дарданелі. Зате, як каже Сталін, він пильно оберегає неутральності Туреччини.

Висновок обсервації й тайних звісток такий, що Сталін не кинеться на Гітлера, як Англія сама його скине. Тоді щойно він рушиться, щоб забезпечити свої надбання і щоб не допустити до повстання Польщі, як загрози Росії в будучності. Тому, що небезпека збоку Японії ще далека, то Сталін хоче наперед поладнати з Європою.

Висновки Авгура покриваються з дотеперішніми відірваними вістями з різних інших джерел. Тепер Авгур зібрав їх лише в одну цілість. Вони настільки нові, що згодом можуть походити помаредно від британського амбасадора, на котрого покликується Авгур.

Кажуть, що жирафа, це одна звірина на світі, що не має голосу.

До чищення позолочених рамок належить вживати амоніак з водою. У посудині можна змішати пів пів амоніак з водою. Описав належить мачати чисту стрічку в тій мішанині і натирати нею забруднені позолочені рамки, по малих кусочках. Описав належить їх кутчити чистою шматочком.

Йосиф Томас.

У ПІВДЕННІМ ЦЕЛЕБЕСІ

(1)

Не булоб мені прийшло на думку їхати на Целебес, колиб не було молодого туземця з того острова д-ра С. Із ним я зазнакомився підчас плавби з Європи на схід. Він походив із Макасару, головного міста Целебесу. Там його батько торгував деревом, яке купував у пралісах у глибині острова. Молодий С. до сего року життя не мів ні чистати ні писати, в дев'ятому році став учитися по голандськи, колиж йому було дванадцять літ, батько післяв його у Голандію до гімназії. Коли скінчив середню школу, батько присилував його, щоби вернувся додому та вчився торгувати деревом, бо колись мав перейняти цю торгівлю. Однак син не мав до того охоти, тому по році відїхав знову до Європи та студіював медицину в амстердамськй університеті.

Вчився дуже добре, та більше ніж медицина сподобався

йому гарна голандська дівчина. Вона мала великий вплив на його поступ у науці, вона його кілька літ заохочувала й вела душевно. Сама навчила його говорити добре по англійськи та французьки. Правда, що крайности сходяться, виявилось й тут правдивим й обоє молоді — вона гарна, синьоока білявка, дуже образована, він туземець із Целебесу, темної краси, якого недавні предки ще були людодіама — полюбилися. Колиж С. здав докторат, оженився з нею і зараз потім, без ніякої шпитальної практики, вертався на свій рідний острів, щоби бути лікарем у Макасарі. Була то саме пошлюбна подорож молодят, яку відбували на тімже кораблі, що й я.

— Таж він іще того навчився, — говорила його жінка — коли ми згадали про потребу лікарської практики та додавала жартом: — одна

че я в нього не буду лікуватися.

За чотири-тижневу подорож зазнакомився я з ними дуже добре. Мені було дивно, що вона молода й гарна європейка, вийшла за чоловіка такої інакшої раси, який своєю краскою тай доволі грубим виразом лица не зумів нікого очарувати. Однак д-р С. був дуже живого темпераменту, вічно всміхався, а для кожного був дуже ввічливий, тому своєю поведінкою зумів здобути собі прихильність усіх із якими лише зазнакомився.

Часто мені приходило на думку, яке то буде подружжя. Буває дуже часто, що голандці в кольоніях женяться з туземками, однак майже ніколи голандка не вийде за туземця. Таким нерівним подружжям понижую себе в очах інших білих, а вони її виключують зі своєї суспільності. Між білими та туземцями всіх кольоній є "колерлайн" — межа, створена ріжницею раси яку годі переступити без наслідків.

Д-р С. учив підчас плавби свою молодшу жінку своїй рідній мові макасі, якою гово-

рять туземці в південно-західній часті Целебесу. Я прилучився до них і так двічі денно мали ми на горішньому чердаку, де було спокійно, годину науки мови та конверсації.

Мова макасі має своє власне письмо, що складається з рисок, каблучок і точок. Кожен знак представляє два звуки, співзвук і самозвук. Завдяки цій зміні звуків мова є милозвучна.

За чотири тижні плавби навчився я добре читати й писати та присвоїв собі чимало слів із буденного життя та з народних пісень. Макасіська мова не має літератури ні граматики, однак наряд радо укладає пісні, якіми висловлює свої радости й журу. З кількох пісень, що я їх тоді записав собі, наведу для приміру бодай одну в перекладі та початок в оригіналі:

Нія бісанг кое тіні
Нія льонренг кое батей...
Бачу човен,
Прикріпив я прапір на до-

прозі
Бачу човен,

Прикріпив я прапір на до-
розі,
Баран, наш пан жінки при-
ходить шукати,
А справді є тут жінка, за-
сорок монет можна її ді-
стати,
Враз із невідьницею і з си-
ним конем,
Сивим, що походить з Фа-
[люк,
А має червоний покрив із
[Сарагану
Уздечку з Альое, батіг з
[Тобо-Тобо,
З Тобо-Тобо, куди ніхто ще
[чужий не зайшов,
І куди ніколи ще зброя
[чужа не дісталася.

Це стара пісня, з часів боїв між племенами та свідчить про боевничість макасінів.

З д-ром С. і його жінкою розлучився я в Кольомбо. Я обіцяв, що в Макасарі відідаю їм: До запрошення додав пораду, щоби я стерігся яванців, бо макасіми на Целебесі, мовляв, поступають багато чесніше.

— Яванець пробє вас своїм "крісом" (ножом) підступно, а макасіні насамперед пересте-
реже вас: "Вбю в тебе ніж" і

щойно потім убає вас. Прийдіть радше до нас.

Я не брав поважно тих його слів про погану вдачу яванських туземців і пізніше побачив, що то добрі люди, самособою коли їх не дразнити без потреби.

(Кінець буде).

Б. СЕНАТОР ДЖЕЙМС РІД заявився проти кандидатури Рузвелта втретє.

3 ДНЯ

ДВОЛИЧНА ПРОПАГАНДА.

Українці наслухалися від деяких чужих політичних кол чимало осудів, мовляв, вони „розсварені, слабкі, незорганізовані, до державного життя нездібні“. Стільки разів ми ті завваги чули, що вкінці повірили в них.

Певно, що в нас є чимало роздорів, які розпорюють наші сили. Тому цих завваг не треба зовсім пропускати мимо. Але з другого боку треба до них ставитись із певним застереженням. Бо дуже часто деякі чужі кола, які маюють нас як „нездатних до організаційного життя анархістів“, при іншій нагоді представляють нас як „знаменито зорганізованих, з чортівськими планами, людей“.

ВІСТКА З БРАЗИЛІ.

Ось філадельфійська газета „Ді-Івнінг Бюлетин“ з 12. липня ц. р. приносить короткий репортаж з Аргентини, в якій малює українців як знаменито зорганізованих, по діявольськи замаскованих, розповсюджених не лиш по всіх полуднево-американських краях, але також у Північній Америці та Канаді. Читаючи ту новину некритичний чужинець подумає собі: „А то що за нарід ті українці, що потрапляють так знаменито організуватися?“

Чому в цій випадку роблять з українців таких знаменитих організаторів і творців збірної сили? — А тому, щоб представити нас як „нацистів, як п'ято-колоністів, шпигунів, шкідників у даній країні“. Ось мотиви, задля яких приписують нам деколи такі великі організаторські здібності! Представляють нас раз як „знаменито зорганізованих нацистів і п'ято-колоністів“, іншим разом, коли ми звертаємось за допомогою до демократичних держав і даємо незбиті докази наших симпатій з демократією — мовчать про нас, або представляють нас як „анархістів, розсварених і роздроблених, незрілих до творчого, організованого життя“.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС.

Нагадатиб наш останній конгрес у Вашингтоні. Ухвалені резолюції були відстоїли прихильні до демократії, зокрема підкресляли ми нашу беззаперечну лояльність до Америки. Ці резолюції також виразно заявляли, що на далеку мету українці боються німецької агресії на Сході і вони раді булиб, якби українцям у відісканні їх належних прав допомогли демократичні держави. Чимало сенаторів і конгресменів говорило на тім конгресі. Знав добре про ті резолюції та про цілий настрій і „Н. Й. Таймс“. Проте він ні словечком не згадав про той конгрес, а замість того приніс у той сам день репортаж свого журналіста Ковача з Чернівців, мовляв, українці тісно співпрацюють з нацистами, мають свої сильні організації і хочуть допомогти німцям прогнати їхню панувати далі на Схід.

Той репортаж, як і вище згаданий з Аргентини, не наводять буквально ні одного конкретного факту на піддержку своїх тверджень. Не наводять одного назвища якоїсь української організації, ні назвища якоїсь особи, чи якихось зборів, нарад, чи заяв з боку якихнебудь українців. Ті закиди висказані так собі, аби викликати відповідне, очернення українців в демократичних краях. А такі голослові закиди, не піддані конкретним фактами та назвищами людей, є неможливо відбивати.

ПОЛЬСЬКІ „ІНФОРМАЦІЇ“.

А тепер ми читаємо в Н. Й. Таймісі з 21. липня ц. р. про

те, як там у Лондоні польські кола представляють українську справу. І там робиться те саме. Там також представляють українську справу як таку, що її можуть розв'язати виключно німці. І що лиш німці можуть бути рішальним чинником у відбудованій українській державі.

Як доказ польські кола наводять, що німці під своєю окупацією дали певну полехку українцям, а навіть у деяких місцевостях як от на Лемківщині і Холмщині дозволили відкрити українські школи. Першусього, ці полехки не були жадними полехками, якби Польща за своїх часів була по людяному обходилась з українцями і дозволяла їм відкривати свої школи та жити своїм власним національним життям. Ті „полехки“ виглядають полехками через контраст із тим, що було в минулім.

НІМЕЦЬКІ ПРИЧИНИ.

Німці роблять ці „полехки“ тому, щоб показати українцям, які вони „добрі“ і „справедливі“. Так робити в теперішню пору їм вигідно. Вони роблять це виключно з себелюбних причин. Але не можна вивувати місцевих українців, що вони з того укладу і з тих обставин користають. Чи мають вони відмовитись від закладання шкіл і виучування рідної мови, тому лиш, що цього перед тим польська влада не дозволяла?

Німці роблять це також тому, щоб українським питанням шахувати Совети. Треба признати німцям, що вони тепер ведуть хитрішу політику від демократичних країв, зокрема від Англії. Вони змушують Совети грати в їх дутку, використовуючи в тій цілі для постраху й українське питання. В той час Англія думає, що чемною поведінкою і ігноруванням українського питання сокрушить такі колись серце Сталіна і він стане по її бої. Англія повинна використовувати українське питання так само, як це роблять німці, а навіть рішучіше. Тоді Сталін танцював би перед нею так, як танцює перед Гітлером. Але Англія цього не робить. Та це її справа.

НЕВЛАСТИВЕ МІСЦЕ.

В той час, коли деякі польські, російські і інші кола, що вороже відносяться до українських визвольних змагань, представляють українську справу в Англії та Америці як „нацистичну інтригу“ звязану нерозривно з політикою Німеччини — інші польські й російські кола на терені Німеччини й Італії представляють українські визвольні змагання як ті, що „зв'язані з зогнілими демократіями“, і є ворожі німецькому наступові на Схід.

Українці булиб щасливі, як би ті чужі кола лишили їх у спокою. Колиж конче вони хочуть займатись брехнями і говорити про українську справу раз с'як, раз так, то хай вже в Берліні представляють їх „нацистами“, а в демократичних краях такими, якими вони справді є: українськими самостійниками, які боряться з теперішніми наїздниками не на те, аби потрапити під чобіт нацизму, тільки, щоб збудувати свою власну від нікого не залежну державу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РЕПУБЛИКА НА ОДНУ ДНИНУ.

(Справоздання очевидця про припадок Карпатської України).

Під таким наголовком появилася того року в Лондоні книжка англійського загранічного кореспондента М. Вінча. (Michael Winch — Republic for a Day; 1939 Robert Hale Limited 102 Great Russell St., London W. C. 1. pp. 286.)

Автор перебував через два місяці в Хусті й околицях і приглядався подіям Карпатської України, що, на його думку, були лиш історичним припадом. У вступному слові пише автор: „На один день у марті, 1939 р. із розвалом Чехословаччини повстала не залежна Республіка Карпатської України. Прекрасна це країна, в котрій гори пишались великими лісами; вершки вкриті снігом, а вузькі долини схожі під управу кукурудзи й винограду. І ось у цій країні де крайня нужда, де постійний торг зовнішнього світу за душу її мешканців... є щось величнього“. Автор не дає дальшого висвітлення, але „тим величнім“ це мабуть природа, це тихі гірські люди, це їх стихійне життя, що нагло скаламутили нові події. Ріжними прикладами автор вказує на невідомість населення, брак мілітарного підготування в боротьбі за вдержання незалежності, наївність провідників у веденні політичних справ, брак дипломатії. Цілий рух в очах автора плеканний, піддержуваний німцями, а має на цілі творення з цієї самостійної провінції Піємонт для Великої України. Зовнішні прояви часто подобають на комічну оперу, заявляє автор, але кінцею є трагічний. У найважливішому моменті німці тратять зацікавлення в Карпатській Україні й полишають її на ласку долі.

Подорожуючи через Сваляву, Сандрово, Ясінну, Севлюш, Рахів, долинами рік, то вузькими гірськими стежками, автор дає опис осель, що ріжняться одна від другої стилем архітектури. Низько побудо-

ГЕНЕРАЛ АЛАН БРУК
новий начальник англійської армії.

вані хати, з кришами сягаючими іноді землі можуть нагадати велику череду сплячих волів, або купу сіна, чи навіть груду землі. Десять відмінних являються села німецькі, чи вже забудовані містечком. Ці відзеркалюють політичні, економічні чи релігійні впливи. Тут і там видніють одно, дво-, поверхові будівлі поставлені мадярами в 80—90-ти роках 20. століття; тут і там звичайні модерні адміністративні будинки чехів; тут і там церкви католицькі, православні, синагоги. В часі подорожі автор задержується коло церкви, щоб оглянути ношу, обичаї, святочний настрій мешканців гір. Він вступає до хати, де відбувається весілля, то пристає по дорозі, коли похорон іде. (Цінним є те, що автор поміщує цілу низку знімків з життя-буття). При кожній нагоді пояснює значіння даного звичаю, традиції, вірування, забобонів. Подає історію гербу, національної прапори; описує характеристичні черти славянського обличчя, натякає на заняття чоловіків, жінок, дівчат, підносячи навіть такі речі, як традиційний добір красок у вишиваних робітках ноші.

Подорожуючи, мав він нагоду пізнати й рівень національної свідомості того народу й подає маркантийний контраст між старим, а молодим поколінням. Автор згадує про впливи російських, українських, мадярських та чеських агітаторів і мабуть цьому можна приписати брак національної свідомості. Без застанови старий дядько раз відповів, що він русин і що „ця українська ідея, це все нісенітниця“. Тому й не важко сказати авторові, „що щоб Карпатська Україна була центром українського руху, це ще не значить, що пів мільона мешканців вірять у ідею України, або всі є українцями“. У протиставленні до старої генерації, молодь зорганізована в Січі, це хоч наївна, загоріла, фанатизмом перенята група, на загальну пригатаюча.

А вже у різних сценах підносить наївність, зарозумілість

провідників, що дїпнявшись влади, не знали як нею володіти. Не зрозумілим для автора, наприклад, щоб чеським жандармам у Хусті заборонено носити нарамений чеський відзнаки, чи примушувано їх до вивчення української мови; або ріжні неприємності, що автор є шпигуном, бо не зголосився в тому, чи іншому уряді; підозріння, що він є жидом, бо в нього довгий ніс, чи полубонофіом, бо розмовляє по польськи й тимсамим є ворогом українців. Автор бачить у провідних верствах ненависть, брак дипломатичної тактики до чужинців, що безсумніву вплинуло на його упередження до їх політичної роботи. Нерез підноситься сцени, в яких проявляється пересаджений патріотизм. От, наприклад сцена, що мала місце в Січі з міністром пропаганди Комаринським. Питається автор, коли він являється в бюрі, щоб із ним побачитись. Відповідає Комаринський: „Я звичайно приходу в осмії, але завтра прийду восьматрийцять, бо я мушу голитись. Мені важко було знайти час до гоління від останнього жовтня. Я був страшенно занятий плянуючи нову Україну“.

В одній частині спиняється автор над положенням українців у Польщі. Дає докладний опис територій, поселень українців, згадує за всі партії, їх напрям, підноситься розвиток політичного, економічного й культурного життя; а що найважливіше підноситься свідомість українців і їх тверду запертість у боротьбі з поляками.

При кінці книжки автор даючи опис Хусту, як дому божественних у остатньому релігійного незалежності республіки, описує інвазію мадярів. Згадує, що коли Січ завзято боролася в горах, провідники розбіглися по цілій Європі. Характеристичне є те, що сказав один із найвищих українських достойників (котрого імені не подається) авторові, коли стрівує з ним у Словаччині: „Зворот подій був ударом для нас, але Карпатська Україна сама собою ніколи нічого не представляла для нас. Це був середник до цілі. Ми цікавилися ідеєю Великої України, а ця ще живе“.

І так, коли я читала книжку то нераз прикро було мені, що історія Карпатської України в очах чужинця це авантюра й інтрига. Хоч не мило було читати завваги про національну невідомість і політичне аматорство, книжка має мимо всего свою вартість. У ній є багато цінних обсервацій, котрі нам самим тяжко булоб побачити, а деколи може й неприємно признати. Сумно лише, що субективні міркування автора були закращені впливами наших ворогів, від котрих він дїставав відомості. Від наших людей він не міг їх дістати, бо вони прямо не знали, як їх подати, або були упереджені до чужинців. Дуже можливо, що через брак нашої дипломатичної тактовності він бачив історію Карпатської України як сферу німецьку, а не як спонтанічний зрив поневоленого народу.

Марія Лехицька,
Нью Йорк.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ

ТОВ. ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД 367 У. Н. СОЮЗУ

устроює

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ (JULY 28, 1940)

В „ЕЛСЕРС ГРОВ“ („ELSER'S GROVE" BUFFALO RD.)

Отчим маємо честь просити Братства, Товариства й Сестрицтва та всіх громадян рачестерських і з околиці, численно прибути, та як одна рідня весело на свіжому воздуху забавитись. Буде „бейз боул“ і інші забави. В разі дощу забава буде на галі в тім парку.

Заряд Тов. Зап. Січі.

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ ДЛІЯ СКЛИКАННЯ КОНВЕНЦІ

запрошує оцим кожного молодого американського українця, католика, взяти участь у

СЕМІЙ КОНВЕНЦІ

в ЕСЕКС ГАВС, 1050 БРОД СТРІТ, НЮАРК, Н. ДЖ. В ПЯТНИЦЮ 2, В СУБОТУ 3, І В НЕДІЛЮ 4, СЕРПНЯ, 1940

ПРОГРАМА:

ЧЕТВЕР, 1. СЕРПНЯ Год. 8:00 ввечер — реєстрування делегатів і гостей.
ПЯТНИЦЯ, 2. СЕРПНЯ Год. 7:00 рано — продовження реєстрації. 9:00 рано — Служба Божя в українській католицькій церкві св. Івана при Мортон Ст., Ньюарк. 3:00 попол. — Відкриття нарад. — Безпосередньо потім довірочна нарада. 4:30 попол. — Омнібус відвезе учасників з готелю до Олімпік Парку, де буде повно несподіванок і святочний концерт під управою г-м. Теодосія Каськова, голови Злучених Хорів нью-йоркського клоча. Народні танці будуть виконані Гуртом Танцюристів з Джерзі Сіті.
СУБОТА, 3. СЕРПНЯ Год. 7:30 рано — Сповідь у церкві св. Івана в Ньюарку. 9:00 рано — Служба Божя в тій самій церкві. 10:30 рано — Довірочна нарада. 2:00 попол. — Плявання в ларку Олімпік. Омнібус з готелю. 8:00 попол. — Привітний танець в Українським Центрі, 180-186 Вільям Стріт, Ньюарк.
НЕДІЛЯ, 4. СЕРПНЯ Год. 8:00 рано — Сповідь в церкві св. Івана. 8:30 рано — Процесія причастників до церкви. 10:30 рано. — Архирейська Богослужба Його Ексцеленції Високпреосвященного Кир Івана Бучка в тій самій церкві. 2:30 попол. — Прилюдне зібрання. Промови визначних бесідників. 7:00 ввечер. — Бенкет. Почесними гостями будуть чл. Ексцеленції Високпреосвященного Кир Константина Богачевського і Високпреосвященного Кир Іван Бучко, а після бенкету ввечерок з танцями в кімнаті Елізабет в Готелі Ессекс Гавс в Ньюарку.

Резервувати місця на бенкет і ввечерок можна лише до дня 28. липня, 1940 у Володимир Лотова, 69 Гренд Ст., Джерзі Сіті Н. Дж. — Ціна на обі імпрези \$2.50.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

Св. Володимира В. у Клівленді, Огайо,

уряджує

„ПРАВНИК“

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ (JULY 28, 1940)

Служба Божя 9:30. — В год. 1. попол. „Бог“ віднесе громадян на ФАРМУ КЕДІ, WALLINGS GROVE, On Wallings Rd., Broadway Hts. де відбудеться СПІЛЬНИЙ ОБІД.

ВЕЛИЧАВИЙ ФЕСТИН. — КОНТЕСТ КРАСНОМОВСТВА.

В год. 4:30 — виступають з промовами хлопці з Українських Клубів: YOUNGSTOWN, О. На тему: Наші культурні здобутки. SHARON, PA. — Яка є наша матеріальна будучність. EMBRIDGE, PA. — Обов'язки нашої молоді до України. PITTSBURGH, PA. — Пошановання могила героїв. CLEVELAND, О. — Я люблю мій Рідний Край.

Хто найкраще виголосить промову одержить Трофей-Чашу від Клубу Професіоналістів і Бізнесменів.

2. Виступ хору Бандурист. 3. Танки укладу Авраменка.

Забави з танцями при звуках оркестру П. Слобожана до пізньої ночі.

З цього свята буде знята фільма. — Вступ 25 центів

На це величаве свято запрошуємо всіх громадян. Прийдіть з дітьми своїми та полюбуйтеся, як наша молодь буде промовляти до Вашого серця на патріотичні теми.

172 На випадок дощу обід і фестин відбудеться в салі 2280 W. 11th St.

Дороговказ: Іхати на Бруклін Broadway Hights, а далі на Wallings Road, де буде фарма.

Комітет.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!
НА ДОХІД УКРАЇНСЬКОЇ КАТ. ЦЕРКВИ СВ. ІОАНА ХРЕСТ. У НЮАРКУ, Н. ДЖ.

відбудеться

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ (JULY 28, 1940)

У PATRYLOW'S GROVE, EAST KENILWORTH, N. J.

Michigan and Fairfield Avenue.

Take road 22 or 29 — pass Flagship, turn to left on Michigan Ave., and proceed to Fairfield Ave. — there is sign "PATRYLOW'S GROVE".

172 Початок 1. год. Вступ 35 центів.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвили. Просимо не переказувати нічого поштою. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи“.

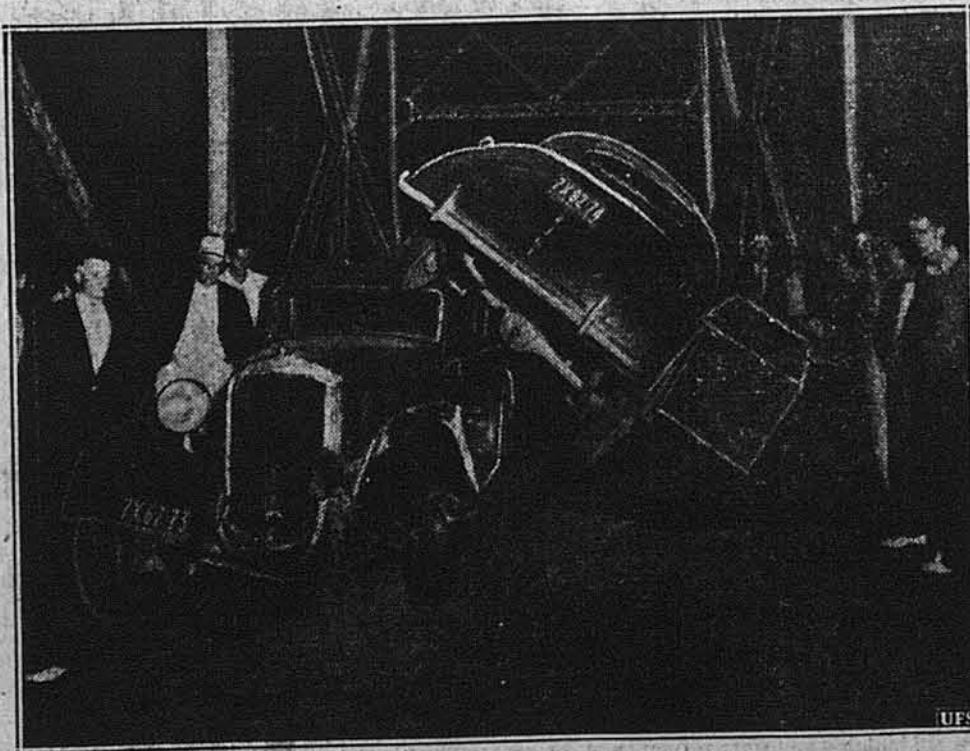
Число відділу _____

Ім'я й назвище _____

Стара адреса _____

Нова адреса _____

Почта _____

НЕБУВАЛИЙ ВИПАДОК

скоївся оноді в Воткінс Глен, Нью Йорк; автомобіль Джералда Ван Ностренда з Вилларда, Нью Йорк, виїхав по похилій балюстраді моста на верх автомобіля Джана Волтерса з Ромулос, Нью Йорк. Ніхто не був важко покалічений.

ІВАН ФІЛИПЧАК БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ

Проф. Іван Філіпчак, відомий український історичний повість, дає нам у цій повісті образ часів і постаті перемиського князя Володимирка, як будівничого української держави, що злучила всю Галичину.

Читай пізнає наше давнє життя, нашу бувальщину, життя й звичаї наших предків у 12 столітті.

Мимоходом автор навчає, як працювати, служити й любити свою вітчизну.

Ціна 70 центів.

„Svoboda“

81-83 GRAND STREET,

JERSEY CITY, N. J.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подає Степан Куропас.

На Десятій Зїзд О. Д. В. У. до Пітсбургу вислала наша громада 6 делегатів, а це чотирьох від відділів О. Д. В. У., а по одному від Українського Золотого Хреста і Молоді О. Д. В. У. Делегати були в Пітсбургу 4 дні, вернули та вже здали звіт зі своїх поїздок. Цього року вся організаційна праця в Шкаго в занепаді, тому і шкаговська делегация з нагоди 10-го Зїзду О. Д. В. У. в Пітсбургу зложила скромний дар в сумі 90 доларів.

Традиційне свято 4-го липня, день проголошення американської незалежності перейшло у нас під знаком гучної стрілянини. Мимо того, що вживання всяких вибухових стрілен і іграшок заборонене, то кожному вільно безкарно стріляти цілу ніч без огляду на це, чи хто може заснути чи ні. Ще тиждень перед 4-тим липня шкаговські хлопці стріляли, ранили себе і других та заповняли шпиталі. Зовсім не те було в Пітсбургу, де дописувач мав нагоду бути саме в день 4-го липня. Не чути було стрілянини ні в день ні в ночі. Українська пословиця каже: Що край, то обичай.

Шкаговські соборі будуються прискореним темпом. Впратді ще не видно нічого на верху крім соток таблиць з написом „дотор“ для авт, бо деякі вулиці западаються, інші знова прорізано зверху і будуються підземні станиці. Кошт будови собору буде вносити 46 мільйонів доларів. Якраз тепер при соборі є заняті найбільше число робітників, яке відтепер буде меншати, бо соборній праці зближаються до викінчення. Тепер видається денно \$110,000 на конструкцію, а \$85,000 для робітників. З будови собору

живе тепер посередньо і без посередньо 40,000 душ. Шкаговські серби святкували ввечері, 23. червня, 35-ліття свого прибуття до Шкаго. Тому 35 літ збудовано також першу сербську православу церкву на Шілдер вулиці і Волкат. Сербський єпископ Діонізій відправив ювілейну службу Богу при асисті сімох сербських священників. Сербський Хор ім. Бранка Радічевіч, під орудою свого директора Савіни, співав церковні і народні пісні.

Місто Шкаго зростає дуже поволі за останніх 10 літ. Цьогорічний перепис населення ще офіційно не проголошено, однак півофіційні звіти вказують, що за останніх 10 літ Шкаго зросло лише на 24,000 душ. Звичайно природний приріст населення є далеко більший, не говорячи вже про приплив нових людей з фарм. Причиною малого зросту міста є це, що шкаговці переносяться зі зростом вигідної транспорції за обрії міста, де будують собі свої хати. За містом дешевше і здоровіше жити, не говорячи вже про менші міські податки. В місті є великі податки, бо хтось мусить оплачувати урядовців міської адміністрації великого чотири мільйонного міста.

В додатку за містом безпечніше жити, бо статистика нашого міста вказує, що за перший піврік авт убили 262 людей; в самі лише місяці травні вбили 57 людей. Шкаго і стейт Іллінойс мають дуже високий відсоток автомобілевих нещастя, а тим самим смертності. Більшість цього роду нещастя має місце якраз у великих містах.

Польське Римокатолицьке Зєднчене скликало засідання

годового уряду, на яке прибули урядники з цілої Америки, щоби вислухати річного звіту головної екекутиви, що урядове в Шкагу. Звіт виказує, що ця заповомогов організація має 160 тисяч членів, з цього в самім Шкагу 30,000. Організація має 19 мільйонів маетку, а титулом посмертних заповом виплатила 24 мільйонів. Молодь Зєднченя є зорганізована в т. зв. відділах скавті і дочок (чур), що луюються при кожних римокатолицьких парохіях. Ці дружини мають свої літні оселі, а протямом зимових місяців молоді управляються в атлетичних, горожанських і релігійних клубках з допомогою авторитетних учителів. Величний будинок на Нобл і Кортєз має гімнастичні салі, клубові й інші кімнати для вжитку молоді. Організація має окремі науковий фонд, з якого позичає гроші для своїх членів на докінчення студій. Має також фонд інвалідів, для членів, що втратили здібність до праці. Члени платять до фонду наукового й інвалідського. Організація удержує власний музей, де переховує собі свої хати. За містом дешевше і здоровіше жити, не говорячи вже про менші міські податки. В місті є великі податки, бо хтось мусить оплачувати урядовців міської адміністрації великого чотири мільйонного міста.

День Української Жінки відбувся у нас в неділю, 14. липня в Гарліс Парку. Перший раз щось подібного у нашому місті. Український Золотий Хрест, який уряджував це підприємство, поробив великі старання, щоби „День“ цей уцінівся успіхом, як не з матеріального, то бодай з морального боку. Це йому вдалося вповні, бо в часі, коли занепадають духові цінності серед нас, коли наші люди чогось бояться, зледаючи члени звернулися, мовляв „Сталін сильний, хто його тепер побє?“ — День Української Жінки був тим світлом в тем-

ноті. Українське жіноцтво перебирає провід, як мужеська половина нашої колонії зневірється! На „День“ приїхали відомі жіночі народні робітники з міста, околиці і Америки взагалі. Голова Українського Золотого Хреста з Дітройту, пані Левкут, і пані Дідик, делегатки з Дітройту, прибули на День Жінки в Шкаго перші, в товаристві своїх чоловіків, головного радного У. Н. Союзу, п. В. Дідика і п. Степана Левкута, оба делегати 24-го відділу О. Д. В. У. з Дітройту. Приїхали, промовили кілька могучих слів, потрібних для віри і життя української душі, завізвали вдержати трудний час. Промовляла також пані Анастасія Кочан з Джоліет з родиною, жінка, що тому 10 літ по прибуттю до Америки взялася збирати українське мистецтво в Америці. У неї колекція, музейної вартості. Бєсідниця гоголоно до мікрофону закінчила свою на часі промову так: „Кожда українська хата повинна бути українською твердинею, а на сторожі її повинна твердо стояти українська жінка, та не впускати туди чужих впливів. Треба нам не лише свідомих одиниць, а де всього вагалу, який має виховати українська жінка“. Якби так наші жінки стояли на сторожі своїх хат, то менше було би у нас винародолення, мішаних подруж, пролітних сліз і Шевченкових Катерин, а була би нація, що в теперішню хвилину, коли в Україні „серед війни мовчать музи“, жила би дальше повним життям вільних американських горожан, а не перестрашених емігрантів.

Молоденька ледви 12-літня Ева Гайнюк, члениця У. Н. Союзу (99% учасників це члени У. Н. Союзу), милозвучним голосом співала якусь дуже гарну любовну пісню про Василя, бо публіка прийняла її з ентузіазмом і нагородила китицею квітів.

На День Жінки прибули також такі жіночі провідні одиниці: панна М. Клячко, секретарка Українського Золотого Хреста (Централі) і панна Ева Піддубчишин, відома добре в кругах католицької молоді в Америці. Панна Піддубчишин привітала всіх від себе та візвала присутніх бути добрим українцями і американцями, наводячи слова кардинала Гайєса, який казав, що, щоби бути добрим американцем, треба в першу чергу бути добрим айришом.

Панна Клячко ясною, популярною мовою розказала про страждання України і привела тим слухачів до сліз. Вона закликала вірити в будучність України. Підчеркувала кількакратновартість глибокого релігійного виховання, як цієї важної внутрішньої вартості чоловіка, що хоронить його перед моральним заломанням.

День витали ще пані Шкраба, від Заповомого Товариства Українських Жінок і пані О. Чуба від Товариства Княгині Ольги.

Впорядчиком Дня була п.

М. Боднарчук, що перепроводжувала програму і пані Попадюк, що отворила програму Дня наступним словом. (Кінець буде).

МАНДРІВКА ДІАМАНТІВ В АМЕРИКУ

За золотом їдуть діаманти до Злучених Держав. В Європі нема для них місця, так як не стало місця для їх власників. Урядовці митного уряду „Костом Гавс“ у Нью Йорку ще не можуть налюбуватись видом діамантів, привезених літаком бароновою Ротшільдовою з Парижа. Їх вартість така, що й не зрахуєш. На всякий випадок кілька мільйонів доларів. Баронова Ротшільдова привезла їх в маленькій коробці. За нею приїхала славна мадам Коті, в котрій честь діаманти діставали назву. Тепер вона називає себе мадам Контанреано. Як вона висіла з літака, її руки блистали перстнями, висадженими брильянтами. Незабаром приїде князь Виндзор та його дружина. Вони теж привезуть зо собою діаманти, бо це ще найвигідніший маеток, і їх в Америці є кому купити. Кажуть, що вони привезуть також жемчуги й клейноди Бритійської Імперії та корони, щоб їх безпечно тут переховати.

У Нью Йорку знаходиться вже Евелін Волш Меклін, найбільший нешліфований діамант у світі і четвертий найбільший діамант і в цілій історії. Його має Гарі Винстон, торговець діамантами. Винстон шліфувал знаний діамант Джонкер, розколовши його на 12 частин. Ті частини він випродав королівським родинам в Європі й Індії та багатим жінкам в Америці. Тепер дістав Винстон ще другий великий діамант, названий Президент Варгас по імені бразильського президента. Його саме відкрили в Бразилії. Винстон хоче розрізати цей діамант на 14 камінів і кожен дістане окрему форму. Варгас має 726.60 каратів. Для порівняння треба згадати величину інших діамантів у каратах: Колинєн (Пол. Африка) 3,025.75 каратів, Ексельсіор (Пол. Африка) 995.20, Великий Могуль (Індія) 787, Джонкер (Пол. Африка) 726.60, Джубілі (Пол. Африка) 634, Вікторі (Пол. Африка) 575 каратів. Менших діамантів, що їх привезено в Америку після вимордування царської родини, якось не зареєстровано, в чім вони посяданні.

Р. КІПЛІНГ у своїй прецікавій повісті БРАТИ МОУГЛІ

оповідає про те, як молодий хлопець виріс серед вовків у диких нетрах і вивчився звичайним звірів джунглів. З багатьма ілюстраціями.

Ціна 50 центів.
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ в дуже важкій справі СТАХА ЗАБЛОЦЬКОГО, який походить з села Пільники, повіт Перемішлянин, що тепер знаходиться в Америці. Хто знає про нього, або він сам, то прошу мені передати його адресу: 167-72
PHILIP SAWCHYSHYN,
190 Ross St., Brooklyn, N. Y.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

Українська Парохія в New Britain, Conn., пошукує Діако-Виктея в молодім віці, який має уміти дітей, давати представлення і провадити хор. Платня згідно з угодою. Голоситися:
REV. E. PYSAR,
54 Winter St., New Britain, Conn.

КОРИСТНЕ КУПНО

ФАРМА, 62 акри, добре положення в Нью Джерсі, 45 миль від Нью Йорку, 2 акри лісу, річка, овецькі дерева, дім на 6 кімнат, інші будинки, вся машинерія. Фарма добре засіяна, 4 акри пшениці, 5 акрів вієса, 12 акрів кукурудзи, 12 акрів помідорів і інші засіви, 2 корови, 2 коні, 600 курей, свині, теля. Окремі ціна \$4,750, готівка після умови.
Мало, великий вибір фарм, газолінових стай і інших інтересів на продаж на корисних умовах. 168-71
Z. WICHLINSKI,
235 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

Д-р ТОМА ФЛЮРА
ОТВОРИВ КАНЦЕЛЯРІЮ.
УРЯДОВІ ГОДИНИ:
Пополудні від 2-6. Вечором від 7-9.
В неділю за умовою.
Telephone: Prospect 5111.
5058 SOUTH ASHLAND AVE.,
CHICAGO, ILLINOIS.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. Збори Бр. св. Ф. Ніколая, від 106 відбудуться в неділю, 28. липня в 12. годині зполудня, в галі церковній, Окей і Раїс-ка, зараз по Св. Божій. Просимо всіх членів і члениць тощо явитися, бо маємо важкі справи до полагождення. Контрольна комісія здасть справоздання за під року з цього діловодства і стану каси. Пригадуємо ще раз довгочасним членам, що мають явитися тай виплатити, абище потім не нарікали на уряд, що Вас подав до суспенсії за неплатення місячних вкладок. Просимо родичів випустити свої діти в члені У. Н. Союзу, бо чим дитина молодша, то знайте, що менша місячна оплата. А Ви, старші члени, поїри, старайтеся, як можливо Вам, щоб бодай раз на рік року приїхали хоч яких 6 нових кандидатів в члені У. Н. С., за кожний місяць одного нового кандидата на члена. У першій мірі випишіть свої діти бо як ми старші члени не приїгнемо молоді до нашого відділу, то молоді сама до нас не приїде. А для когось ми ініі прагнемо і складаємо майно, як не для нашого молодого, тут родженого покоління? Тж усі до діла! У. Н. Союз платити нагороду кожному, хто лишні вніше нового члена до У. Н. Союзу. — Н. Гуль, преас; В. Єдинак, кас; Г. Дашків, секр.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон \$150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжнці як далеко поїзз Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

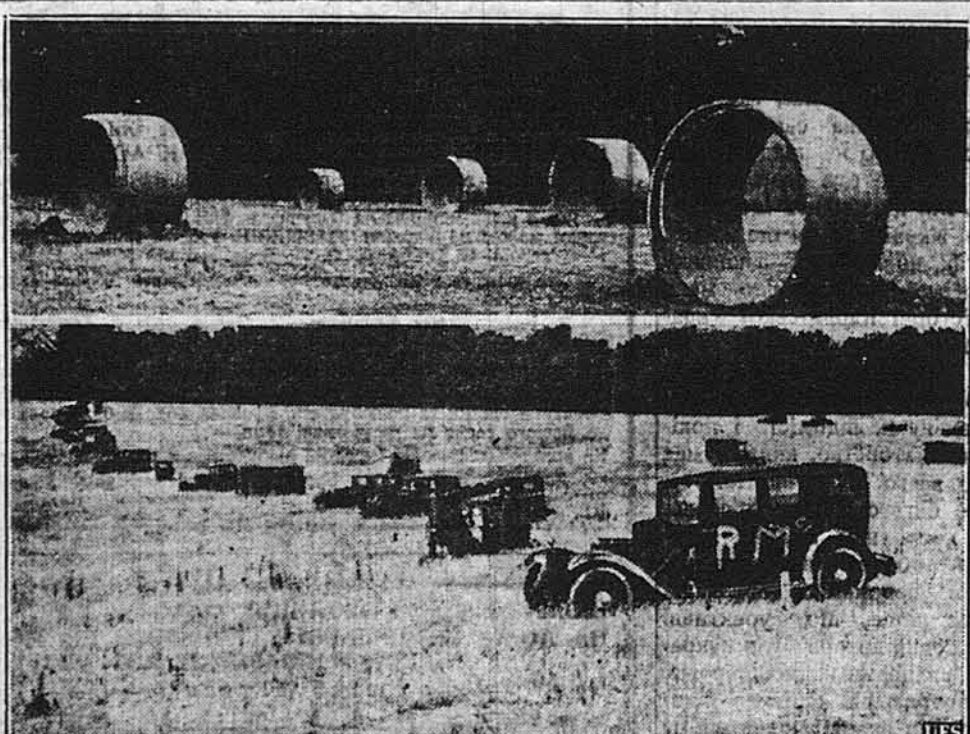
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ

НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання про цілий шкєтєсід в купельї ітєрїї за часі, коли історична Польща праїла в ікраїноу, а турки правили іаїздіями на неї на грабїа.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ДЛЯ ОБОРОНИ АНГЛІЙ ПЕРЕД НІМЦЯМИ.

Англіїці повставляли на полях такі широкі рури, щоби не давати німцям осідати літаками на полях. На долішньому образку, для цієї самої цілі уставлені старі машини.

ТАРЗАН, ч. 61. Він мене не любить.

MARIKA GAZED AT THE SEEMINGLY LIFELESS JANE. SHE WAS GLAD, NOW HER RIVAL WAS GONE.

BUT AS FRESH AIR SWEEP INTO THE STRONGROOM, JANE SLOWLY REVIVED. "TARZAN!" SHE MURMURED.

MARIKA COULD NOT RESIST THE CHANCE. "TARZAN LOVES ME, NOT YOU," SHE BOASTED.

MEANWHILE, ZALIM KHALIS CREEPT TO THE DOOR AND PEERED IN. HIS EYES NARROWED MYSTERIOUSLY.

Маріка споглядала на ніби-мертву Джейну й тішилася. Отже її суперниця згинула.

Але як свіже повітря втиснулося в в'язничну кімнату, Джейн зпровала відзискала свідомість. „Тарзане!“ — про бурмотіла вона.

Маріка не могла опертися спокусі. „Тарзан любить мене, не тебе“ — повеличалася вона.

Вмижчасі Залім Каліс підкрався до дверей й заглянув туди. Він таємничо прижму-рив свої очі.